

VOL LAND

De bestuurlijke organisatie in ons land is niet toegesneden op de problemen van deze tijd en vormt niet zelden een forse hindernis op weg naar een beter ruimtelijk beleid. De bestaande structuren versterken de positie van die gemeente- en provinciebestuurders, die onverkort kiezen voor de eigen positie en/of de korte termijn. Een goed ruimtelijk beleid kan alleen worden gerealiseerd door een ingrijpende gemeentelijke herindeling in stedelijke gebieden. Dat staat in *Wonen en werken in een vol land; regionaal ruimtelijk beleid*. De uitgave bevat bijdragen van tien deskundigen op het gebied van ruimtelijke ordening in ons land. Uit de bundel blijkt dat er veel schort aan het ruimtelijk beleid in de verschillende regio's. De rijksoverheid zorgde de afgelopen jaren voor een stortvloed van nota's. De lokale bestuurders die het beleid moeten uitvoeren zitten echter vaak met de handen in het haar. In de bundel wordt westelijk Noord-Brabant als voorbeeld behandeld.

Een uitgave van de Wiardi Beckmanstichting, sectie Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, ISBN 90-7257-522-9. Te bestellen door overmaking van f20,- op postgiro 3479700 t.n.v. PvdA-brochures, Amsterdam, o.v.v. bestelnummer 757.

HIP

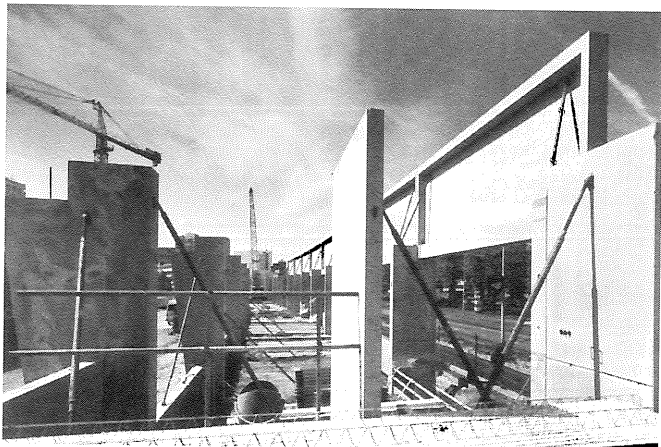
Op 2 en 3 november organiseert het Onderzoeksinstituut voor Technische Bestuurskunde (OTB) van de Technische Universiteit Delft, in samenwerking met de in Washington (USA) gevestigde Wereldbank, de internationale conferentie *Housing Indicators in Europe, a tool for housing research and housing policy?* In het 'Housing Indicators Program' (HIP), een gezamenlijk programma van de Wereldbank en het

Nederzettingencentrum van de Verenigde Naties, zijn indicatoren voor de woningmarkt ontwikkeld. Deze indicatoren vormen een instrument voor onderzoek en beleid. Tijdens de tweedaagse conferentie zal het HIP de methodologische achtergronden en het gebruik van de indicatoren voor onderzoek en beleidsontwikkeling toelichten. Kritische opmerkingen zullen worden gegeven door onderzoekers en politici, en er is ruim tijd voor debat over de voor- en nadelen van de Housing Indicators. De conferentie richt zich op de landen in de EG, de EFTA en de landen in Centraal- en Oost-Europa.

Kosten f350,- (incl. documentatie, lunch en versnaperingen); informatie bij het OTB, Thijssseweg 11, 2629 JA Delft, tel. 015-783579.

FOTOSERIE

De nieuwbouw van het Nederlands Architectuurinstituut (NAi), naar ontwerp van Jo Coenen in het Museumpark te Rotterdam, vordert gestaag. De contouren van de drie gebouwonderdelen, het archiefgebouw, het tentoonstellingsgebouw en het entreegebouw, zijn inmiddels duidelijk te onderscheiden. De ruwbouw van het archiefgebouw, bestaande uit een arcade met daarop twee verdiepingen, strekt zich uit over circa tweehonderd meter langs de Rochussenstraat. De omtrek van het tentoonstellingsgebouw is inmiddels bovengronds duidelijk te zien en de staalconstructie van het entreegebouw staat sinds juli overeind. De vorderingen van het bouwproces worden elke maand vastgelegd. Van deze foto's wordt een fotoserie samengesteld, die met beknopte informatie over het NAi en het nieuwe gebouw in een verzamelcassette wordt gepubliceerd. De fotoserie met verzamelcassette is kosteloos te bestellen bij het NAi, tel. 010-4361155.



Voortgang van het nieuwe NAi. Foto: Jannes Linders.



Wordt het verstedelijkingsbeleid bedreigt door de hoge grondkosten? Foto: Martijn Gallenkamp.

GRONDKOSTEN

Op 23 september organiseert het Nederlands Studie Centrum (NSC) in het Kurhaus in Scheveningen het congres *Grondkosten in het nieuwe Verstedelijkingsbeleid*. Om een nieuwe suburbanisatiegolf te voorkomen en de automobiliteit af te remmen is het beleid gericht op de realisatie van kwalitatief hoogwaardige woon- en werklocaties in en aan de stad. De grondkosten in stedelijke gebieden liggen echter op een hoog niveau. Bovendien is de aanleg van infrastructuur in verstedelijkte gebieden gecompliceerd en dus duurder. Op het congres, dat onder voorzitterschap staat van prof. dr. ir. H. Priemus, zullen vertegenwoordigers van rijk, gemeenten en projectontwikkelaars hun visie geven op de financiële haalbaarheid van het nieuwe verstedelijkingsbeleid. Kosten f795,- (excl. BTW), informatie bij het NSC, tel. 010-4349966.

WAALSPRONG

Elders in dit nummer staat een artikel over *De Waalsprong*. Als aanvulling daarop kan worden vermeld dat de Kroon in augustus het bestemmingsplan 'Buitengebied dorp Lent' gedeeltelijk heeft afgekeurd. Het plan heeft betrekking op het grondgebied van de enclave Lent, gelegen ten noorden van de Waal bij Nijmegen. In dit plan wordt een gedeelte van het buitengebied bestemd voor glastuinbouw. Hierdoor zou de ontwikkeling van het gebied tot een nieuwe stads- wijk van Nijmegen (de zogenaamde Waalsprong) worden verhinderd. Tegen het plan werd door de Stichting Werkgroep Milieubeheer voor het stadsgewest Nijmegen beroep bij de Kroon ingesteld. In het besluit van de Kroon staat nu nadrukkelijk vermeld, dat de gemeente Elst bij het opstellen van een nieuw plan voor het gebied rekening moet

houden met zowel glastuinbouwconcentratie in de Over-Betuwe als met eventuele woningbouw voor de gemeente Nijmegen. Met dit besluit heeft de Kroon willen voorkomen, dat de Waalsprong door bovengenoemd bestemmingsplan als ontwikkelingsrichting voor Nijmegen onmogelijk wordt gemaakt.

STATIONSLOCATIES

De dertien stedelijke knooppunten in Nederland nemen de ontwikkeling van stationslocaties voortvarend ter hand. In alle knooppunten bestaan vervoerplannen tot herontwikkeling van de stationsomgeving. Dit blijkt uit de publicatie *Ontwikkeling stationslocaties in stedelijke knooppunten* van de Rijksplanologische Dienst, het ministerie van Verkeer en Waterstaat en de Nederlandse Spoorwegen. De publicatie bevat een overzicht van de stand van zaken bij de stedelijke knooppunten en een reeks van aanbevelingen, die door vertegenwoordigers van rijk, provincies, gemeenten, openbaar vervoersbedrijven en projectontwikkelaars en beleggers zijn geformuleerd om problemen die kunnen rijzen op te lossen. Een aantal aanbevelingen zijn: bij de inzet van middelen moet de voorkeur worden gegeven aan centrale stationslocaties; een sterke kwaliteitsverbetering brengt stationslocaties in een voordeelpositie ten opzichte van concurrerende locaties; de complexe ruimtelijke structuur rond stations stelt hoge eisen aan het stedenbouwkundig ontwerp; de deelname van vervoersorganisaties en de overheid is bij de ontwikkeling van stationslocaties onontbeerlijk. De aanbevelingen worden nog verder uitgewerkt. Meer informatie bij het Ministerie van VROM, Centrale Directie Voorlichting en Externe Betrekkingen, tel. 070-3353535.

LOERAKKER IN ALMERE

Vorig jaar overleed de architect Peter Loerakker. Dit voorjaar zorgde het initiatiefcomité A 92, met steun van tal van bedrijven, instellingen en de gemeente Almere, ervoor dat de herinnering aan hem levend kan blijven. In het stadhuis in Almere was tot 12 september een tentoonstelling over het werk van Loerakker te zien. Dat werk wordt door Bart Lootsma beschreven in *Peter Loerakker, architect*, een mooi verzorgd boek van uitgeverij 010. Hierin komen ook tal van andere facetten van het zeer actieve leven van Loerakker aan bod. Langs Loerakker's ontwerpen in Almere is een korte rondrit samengesteld. In deze gemeente heeft hij relatief veel gebouwd, zoals zijn eigen woonhuis in de 'De Fantasie', de 'Suncatchers' in de Muziekwijk, zijn bijdrage aan de BouwRAI 90 en een aantal prachtige villa's in de Almeerder Hout. Het boek 'Peter Loerakker, architect' is verkrijgbaar in de boekhandel, prijs f39,50.

SUCCESSVOL

De relatie tussen de Nederlandse volkshuisvesting en stadsvernieuwing is sterk en succesvol. In andere Westeuropese landen staat de stadsvernieuwing vaak op gespannen voet met de volkshuisvesting. In het buitenland wordt stadsvernieuwing meer gezien als een middel om de (internationale) concurrentiepositie van de stad te versterken. De nadruk ligt daarbij vooral op bevordering van de stedelijke bedrijvigheid, werkgelegenheid, veranderingen in de infrastructuur en particuliere (dure) huisvesting. In Nederland wordt dit meestal onder de term 'stedelijke vernieuwing' geschaard. Bovenstaande bevindingen staan in het onderzoek *Stadsvernieuwing-beleid in Europees perspectief*, dat is uitgevoerd door prof. dr. ir. H. Priemus en drs. G. Metselaar, verbonden aan het Onderzoeksinstituut OTB van de TU Delft. De analyse is uitgevoerd in opdracht

van de projectgroep Belstato van het Ministerie van VROM. Uit het onderzoek blijkt dat het Nederlandse 'bouwen voor de buurt' in andere Europese landen als uitgangspunt ontbreekt. In veel landen, zoals Frankrijk, Duitsland, Noorwegen en Zweden, zijn door stadsvernieuwing de oorspronkelijke inwoners verdrongen. In Duitsland, Engeland en Frankrijk wordt de betekenis van de stadsvernieuwing voor het tot stand brengen van (stedelijke) investeringen benadrukt. Dit komt doordat gemeenten in het buitenland in het algemeen over meer lokale belastinginkomsten beschikken dan in Nederland. Dat versterkt de zelfstandige positie van die gemeenten en wakkert de onderlinge concurrentiestrijd om kapitaalcrachtige bedrijven en bewoners aan.

Te bestellen bij de Delftse Universitaire Pers, via tel. 015-783254. ISBN 90-6275-758-8, 64 pag., prijs f20,-. Meer informatie bij het OTB, tel. 015-783579/783560.

ECOREGIO'

Vorig jaar is door de Eo Wijerstichting de prijsvraag *Het stromende stadsgewest; vormgeven aan de ecoregio Breda* uitgeschreven. De prijsvraag ging over het begrip 'ecoregio', waarmee wordt bedoeld op een integrale ecologische planning voor stad en land. Doordat de komende jaren in de ruimtelijke ordening de nadruk zal liggen op de zorg voor natuur en milieu, is een nieuw beleid noodzakelijk. Volgens de stichting biedt de regio Breda goede mogelijkheden om dat beleid op stadsgewestelijk niveau nader uit te werken. Uit de inzendingen is een tentoonstelling samengesteld, die de komende tijd op verschillende locaties is te bezichtigen: van 25 september tot 27 oktober op de Rijkshogeschool IJsseland in Deventer en in november op de Faculteit Bouwkunde van de TU Delft.

Meer informatie bij de Eo Wijerstichting, Postbus 30833, 2500 GV Den Haag, tel. 070-3469652.



Alleen sterke wijziging van de voor- en nadelen van autobezit leidt tot gedragsverandering bij aanschaf en gebruik. Foto: Max Popma.

AUTOBEZIT EN -GEBRUIK

Congestie hoeft niet tot afname van het autobezit te leiden, omdat de tijd van het gebruik zal verschuiven en het reistijdsverschil met het openbaar vervoer nog te groot is om de auto weg te doen. Dat is een van de conclusies uit het onderzoek *Autobezit, autobezit en rijgedrag, determinanten van het energiegebruik bij personenautomobiliteit*. Het onderzoek, dat in opdracht van de Nederlandse Maatschappij voor Energie en Milieu (NOVEM) is uitgevoerd door drs. E.W. Blaas (UvA), drs. J.M. Vleugel (UvA), drs. E. Louw (OTB Delft) en drs. T. Rooijers (RU Groningen), richt zich op de vraag in hoeverre in het wetenschappelijk en toegepast onderzoek aandacht is geschenken aan factoren die van invloed zijn op autobezit, -bezit en rijgedrag, en welke gevolgen de personenautomobiliteit heeft voor het energiegebruik. Volgens de onderzoekers heeft de auto als voordelen dat zij op elk moment beschikbaar is, de reistijd ondanks congestie of parkeerproblemen laag is en de weersgevoeligheid beperkt is. Alleen een sterke wijziging van de voor- en nadelen van autobezit zal leiden tot een gedragsverandering bij aanschaf en gebruik.

Een uitgave van de Delftse Universitaire Pers in de reeks *Infrastructuur, transport en logistiek* (deel 14). Te bestellen bij de Delftse Universitaire Pers, via tel. 015-782174/783560. ISBN 90-6275779-0, prijs f48,75.

MEDIA

Het creëren van een stedelijk beeld lijkt niet langer gebaseerd op een proces van tientallen of honderden jaren, maar op architectonische en stedenbouwkundige elementen: Parijs is de Eifeltoren, Berlijn is de Brandeburger Tor en Amsterdam is de grachtengordel. Spelen journalisten dit spel mee of bekritisieren zij dergelijke vormen van city-marketing? Op 1 en 2 oktober wordt in het kader van het 150-jarig bestaan

van de TU Delft een bijzondere discussie gehouden onder de titel *City, Architecture en Journalism*. De discussie centreert zich rond thema's als 'Life and death of great cities' en 'Space, time and history'. Aan de discussie wordt bijgedragen door een aantal internationaal bekende architecten. Korte voordrachten zullen worden gegeven door hoofdredacteurs van grote internationale architectuurtijdschriften en een aantal architectuurcritici van grote dagbladen als de Frankfurter Allgemeine, de New York Times en de Village Voice. Kosten: f140,- (f25,- voor studenten).

Meer informatie bij de faculteit Bouwkunde van de Technische Universiteit Delft, tel. 015-784190/781986.

ARBEIDSMARKT

Op de arbeidsmarkt voor academici spelen steeds vaker andere factoren dan de gevolgde opleiding een rol. Juist deze factoren geven de doorslag bij de vraag of iemand een baan vindt of niet. Dat is een van de belangrijkste conclusies uit het rapport *Geografen en planologen*, dat door de Stichting Geografenwerk is uitgegeven in de reeks Nederlandse Geografische Studies (NGS 148). In het rapport wordt, binnen de setting van de Nederlandse arbeidsmarkt, gekeken naar verschillen in arbeidsmarktsucces tussen individuele geografen en planologen, die in de periode 1987-1990 zijn afgestudeerd. Inlichtingen/te bestellen bij Stichting Geografenwerk, Postbus 80123, 3508 TC Utrecht, tel. 030-535806. ISBN 90-6809-158-1, prijs f26,-.

RECTIFICATIE

In het juninummer van AGORA werd in het artikel 'Zou het IJ-oeverproject nog gered kunnen worden?' gerefereerd aan het congres *Kantorenmarkt in de steigers*. Bij het artikel is per ongeluk de naam van de organisatie van dit congres weggevalen. Het vond plaats op 24 en 25 maart 1992 in Amsterdam en werd georganiseerd door Focus.



Sterke en succesvolle relatie tussen volkshuisvesting en stadsvernieuwing in Nederland. Foto: Martijn Gallenkamp.